

जीवनाला सावरा

मनुष्य घरात निवास करतो, परंतु हे प्रतीक किती खरे आहे कि मनुष्याचे जीवन सुध्दा घरासारखे आहे. जसे घरात राहणाऱ्याला घराची स्वच्छता सुध्दा करावी लागते आणि श्रृंगार सुध्दा. जीवनाच्या आंगणात सुध्दा धूळ जमलेली असते. जीवनाला सुंदर आणि जगण्यालायक बनविण्यासाठी त्या जमलेल्या धूळीला व कचरा आदि हटवावा लागतो. स्वच्छता करावी लागते. तरच ते घर आनंदपूर्वक राहणे व जगण्यालायक बनू शकेल.

जीवनाला बनवा महान : आपण कधी माळ्याला झाडांची देख-रेख करतांना पालि असेल. काही रोपटे केवळ पाणी दिल्याने फुलत नाहीत, त्यांची काट-छाट करावी लागते, रोपट्यात जो कमीपणा आला आहे, त्याला तोडावे उखडावे लागते. जीवनात त्या वृटी आल्या आहेत त्यांना हटविणे जरूरी आहे, जेणे करून हृदय-मस्तिष्क आणि चेतनेचे रोपटे ठीक उमलू शकेल. रोपट्याला हे आवश्यक आहे कि वादळाच्या तडाख्याला सहन करण्यात समर्थ असावे. असेच मनुष्याला सुध्दा त्या सुख-शांति आणि आनंदमय जीवनाचे मालक व्हायला हवे, ज्यास मानवीय मनाचे विकार आणि दुःख विचलित आणि बाधित करू शकणार नाही.

काय आपण हे जाणून घेऊ इच्छिता कि जीवनातून वृटी दुर करणे याचे नाव काय आहे ? यास लोक भाषेत त्याग हे नाव दिले आहे. त्याग जीवनाला स्वच्छ आणि स्वस्थ करण्याचा अमृत उपाय आहे. भारतीय संस्कृति तर त्यागाच्या महिमेने भरलेली आहे. आपण जगातील कोणत्याही कोपऱ्यात जा आपल्याला त्यागाहून मोठी कोणाचीही गोष्ट दिसणार नाही. आपल्या कडून त्यागाचा मार्ग अवलंबल्याने दुनियेत साधू महात्मांची इतकि पूजा होत आहे. कोण्या संतापूढे उपस्थित झाल्यावर प्रत्येक जण साहजिकच नत-मस्तक होतो. त्याला वाटते कि हा माझ्याहून जास्त श्रेष्ठ आणि महान आहे, कारण कि याने आपल्या जीवनात काही त्याग केला आहे. भोग कसा ही असो, त्यागाच्या पुढे तर बालक आहे.

आपण येथे ज्या त्यागाची गोष्ट करीत आहोत, त्याचा संबंध कोण्या साधू संताच्या सन्यासाशी नाही, तर जीवनाच्या रूपांतरणाशी आहे, जीवनात घर करून बसलेल्या चुकांना हटविण्याशी आहे. प्रत्येक व्यक्ति संन्याशी तर होऊ शकत नाही, परंतु प्रत्येक व्यक्ति आपल्या हृदयाला खरे आणि साधू बनवू शकतो. हृदयात साधूता आत्मसात होणे साधूतेचे ते व्यवहारिक रूप आहे, ज्यास आपण घर-गृहस्थात राहून प्राप्त करू शकतो. या अर्थाने प्रत्येक व्यक्तिला संन्याशी व्हायला हवे. संन्यासाचा अर्थ पलायन नव्हे, तर आपल्या मनात पाळलेल्या विकृति, वाईटपणा आणि अंधविश्वासाचा त्याग करण्यात आहे. खरे आणि आनंदमय जीवन तेच आहे, जे मनोविकार आणि कष्टांनी भरलेले नाही.

त्याग, अंतर्मनातील विकृतिचा : येथे त्यागाचा संबंध कोण्या व्रत-उपवासाशी जोडलेला नाही, कोण्या व्यक्ति आणि वस्तुच्या त्यागाची गोष्ट नाहीये. बाह्य वस्तुंच्या उपभोगावर संयम राखणे तर चांगली गोष्ट आहे. आंतरिक त्यागाशिवाय आत्मज्ञान शक्य नाही. जो व्यक्ति स्वतःच्या जीवनात संतुलित विकास करू इच्छितो, जीवनाला उन्नतिच्या मार्गावर अग्रेसर करू इच्छितो. त्यांना आध्यात्मिक उन्नतिला जीवनात अंगीकारावेच लागेल. त्याला आंतरिक त्यागाच्या शरण यावे लागेल. आन्तरिक त्यागाचा अभिप्राय आहे- अंतर्मनात असणाऱ्या विकृतिचा, वाईटाचा आणि पापांचा त्याग. जीवनात जे काही वाईट आहे त्याचा त्याग होणे हिताचे आहे. आपल्याला चांगुलपणा व भलाईचा त्याग करायचा नाही. हे तर जीवनात उमललेले बहारदार फुल आहेत. त्याग तर आपल्याला त्या विकारांचा करायचा आहे, जे जीवनातील विकासात काटे बनले आहेत.

जीवनातील वाईटाचा त्याग करण्यात वाईट ते काय ? जीवनात ते काम कधीच करू नये ज्यामुळे स्वतःचे अहित होईल. आपल्यातील वाईटपणा त्यागणे काय अहितकारी आहे ? आपल्यात जमा झालेल्या विकृतिंना त्यागणे काय अमंगळकारी आहे ? आपल्याला स्वतःच्या कोणत्याही मानसिक विकाराचा त्याग करतेवेळी जरी सुरवातीला वेचैनी झाली, परंतु जेव्हा तो त्याग आपला परिणाम देईल तेव्हा हेच आपल्या जीवनासाठी अमृत वरदान बनेल.

जे दारु पितात त्यांनी दारुचा त्याग करावा, जे गुंडागर्दी करतात त्यांनी दादागिरी सोडावी, जे कंजूस आहेत त्यांनी लालसा सोडावी. हा त्याग जरी सुरवातीला कठिन आणि कष्टप्रद वाटला, परंतु हे सांगावे कि दारु पिल्याने किती जणांचे अहित होते. कोणाला असे वाटत नाही कि तो एखाद्या दारु पिणाऱ्या बापाचा मुलगा आहे. असे कोणी त्यास संबोधायचे. दारु पिऊन जर आपण आपल्या परिवाराचीच उपेक्षा आणि घृणेचे पात्र बनलो तर कोणी दूसरे आपल्याला काय सम्मान देतील.

आपण दारु, भांग, जर्दा-तंबाकू सोडून बघा, आपल्याला दिसेल कि आपला परिवार न केवळ या व्रताने प्रसन्न झाला आहे, तर असे केल्याने आपण त्यास बरबादीच्या उंबरठ्याकडे जाण्यापासून वाचविले. आपले न-मन आणि बुद्धिची शक्ति पुन्हा स्वस्थ आणि स्फुर्त झाली आहे, आपल्या परिवाराची फुलवाडी परत सुगंधित झाली आहे. मग सांगा, हा त्याग आपल्यासाठी कल्याणकारी राहिला कि कष्टकारी ? होऊ शकते कि असे करतांना आपल्याला थोडे कष्ट घ्यावे लागले असतील, परंतु फायदा जास्त होईल, तर त्यासाठी थोडे कष्ट ही सहन केले जाऊ शकते.

- ब्रह्माकुमारीज् वार्ता फिचर्स

www.bkvarta.com